Peergkorv

Õpiobjekt koosneb teoreetilisest materjalist, peergkorvi valmistamise õppevideost ning õppija enesekontrollitestist. Antud õpiobjekt on valmistatud TLÜ tööõpe tuse osakonna õpetaja Tiit Kobrusepa poolt ning on mõeldud eeskätt tööõpetuse eriala üliõpilastele iseseisvaks õppematerjaliks. Samas sobib materjal käsitöömeistritele, rahvusliku käsitöö eriala õppuritele ning töö ja tehnoloogiaõpetuse õpetajale. Eelti ngimus õpiobjekti kasutamiseks on peergkorvi valmistamiseks vajaminevate töövahendite olemasolu. Kasuks tulevad ka eelnevad puidutöökogemused. Õpiobjekti läbitöötamine võimaldab omandada õpiväljunditena teadmisi peergkorvi valmistamiseks vajamineva puidu omadustest, peergude valmistamise ning nendest korvi tegemise oskuse; omada hoiakut säästlikult kasutada materjale. Antud õppematerjali valmistamine on paljustki tingitud vajadusest säilitada peergkorvide tegemise tehnoloogia tulevatele põlvedele. Tänud ühele viimastest meistritest, kes seda tööd valdab, Haljen Pajule, abi eest õppevideo valmistamisel. Samuti tänan RMK d, kes aitas kaa sa sobiva materjali hankimisel.

Peergkorvi ajalugu

Männi või kasepuust lõhestatud pikk õhuke laast, nn peerg, oli kuni XIX saj keskpaigani eesti talutoas tavaliseks valgusallikaks. Selle kõrval aga kasutati männipeergusid ka rahvuslikus puutöönduses korvide valmistamiseks. Peergkorvid on põhjapoolses Euroopas üldtuntud. Kesk Euroopas ja Skandinaavias valmistatakse need lehtpuupeergudest ja ainult Ida Euroopas männipeergudest. Eestis valmistati peergkorve valdavalt meistrite poolt (Avinurme). Üksnes endisel Võrumaal ja Alutagusel on tehtud neid koduse käsitööna. Mujal Eestis olid kasutusel rohkem juur ning vitskorvid ja kus peergudest valmistati pemiselt ainult villa ja lõngakorve. Peergkorvide valmistamiseks on kasutatud kahte meetodit. Põhiliselt olid kasutusel labas ed ehk õiget peergu korvid. Selliste korvide valmistamist näeme ka juuresolevas videos. Teine liik peergkorve on toimsed ehk viltupeergudega, milles peerud asuvad korvi serva suhtes 45 kraadise nurga all.Peergudest ja puukoorest valmistatud esemete liigid ja valmistamistehnika on sarnane. Soome uurija N. Valonen peab peergkorvide küllaltki suure vanuse võimalikuks tunnuseks läänemeresoome rahvastel neile kõigile ühist peerunimetust (eesti peerg , soome päre jne).

Kasutatud kirjandus:

Viires, A. 1960. Eest i rahvapärane puutööndus: ajalooline ülevaade. ENSV TA AI, Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus.

Peergkorvi valmistamise video: https://www.youtube.com/watch?v=N45GMC6PakA

Õpimaterjali valmistas Tiit Kobrusepp.

KOPAPUU

tiit.kobrusepp@gmail.com
www.workbenches.org
+372 553 7252

Küsimused

1. Mis erinevus on masinaga lõigatud laastu ja käsitsi lõhestatud peeru vahel?
2. Milliseid töövõtteid tuleks kasutada, et peerg tuleks kogu pikkuses ühepak sune?
3. Milline puit sobib peergude valmistamiseks?
4. Kas lõhestamine peab toimuma kuivalt või märjalt?
5. Milliseid võtteid kasutatakse, et peergudele anda suurem elastsus?
6. Kuidas on võimalik tagada see, et peerg õigest kohast murduks?
7. Miks kastet akse korvirõngad enne paigaldamist vette?
8. Kas korvirõngad tehakse ühelaiused?
9. Miks keeratakse oksale, millest valmistatakse käepide, vint peale?

tiit.kobrusepp@gmail.com
www.workbenches.org
+372 553 7252